

SLOVENSKO-POLSKÉ POHRANIČIE V KONTEXTE ROZVOJA VIDIECKEHO CESTOVNÉHO RUCHU

Vincent Sedlák – Miloslav Michalko (Eds.)

Cit.

Matlovičová K. (2019). **Organizácia destinačného manažmentu v roku 2018 na príklade Prešovského samosprávneho kraja**. In: Sedlák, V., Michalko, M. (Eds.) *Slovensko-poľské pohraničie v kontexte rozvoja vidieckeho cestovného ruchu*, IRMIR Warszawa-Kraków, 446 s., ISBN 978-83-6510534-9, pp. 389-414

Interreg
Poľsko-Slovensko
Európsky fond regionálneho rozvoja

Vincent Sedlák – Miloslav Michalko (Eds.)

SLOVENSKO-POLSKÉ POHRANIČIE V KONTEXTE ROZVOJA VIDIECKEHO CESTOVNÉHO RUCHU

Warszawa–Kraków 2019

SLOVENSKO-POĽSKÉ POHRANIČIE V KONTEXTE ROZVOJA VIDIECKEHO CESTOVNÉHO RUCHU

„Financované z Európskeho fondu regionálneho rozvoja, Program INTERREG V-A PL-SK 2014 - 2020, v rámci projektu č. PLSK.03.01.00-SK-0083/16, s názvom Moderné vzdelávanie bez hraníc otvára vidiek podnikaniu“

Recenzenti: Dr. Tetiana Bozhuk Assoc. Prof.
prof. RNDr. Robert Ištók, PhD.
Doc. PhDr. Martin Javor, PhD.

Editori: Vincent Sedlák
Miloslav Michalko

Autori: Peter Beisetzer, Jarmila Bernasovská, Lenka Bobuľská, Iveta Boroňová, Gizela Brutovská, Mária Csatáryová, Lenka Demková, Anton Fogaš, Vladimír Frk, Daniela Gruľová, Radoslav Klamár, Mária Konečná, Ján Kozoň, Juliana Krokusová, Eduard Lukáč, Alena Madziková, Mária Majherová, Peter Manko, Kvetoslava Matlovičová, Miloslav Michalko, Marta Mydlárová Blaščáková, Jozef Oboňa, Ivana Pirohová, Janka Poráčová, Martin Rosič, Vincent Sedlák, Radoslav Smolák, Mária Zahatňanská

Fotografia na obálke: Pohľad na Vysoké Tatry. Autor: Peter Manko (2018)

Vydavateľ: Instytut Rozwoju Miast i Regionów
ul. Targowa 45, 03-728 Warszawa, Polska
www.irm.krakow.pl

(online publication with date of publishing 31.12.2019)

© Autori

© Copyright by Instytut Rozwoju Miast i Regionów, Warszawa–Kraków 2019

Warszawa–Kraków 2019

ISBN 978-83-65105-34-9

OBSAH

ZOZNAM OBRÁZKOV, GRAFOV A TABULIEK	7
ÚVOD	16
GEOGRAFICKÁ CHARAKTERISTIKA PREDMETNÉHO ÚZEMIA	
1 POLOHA A GEOGRAFICKÁ CHARAKTERISTIKA REGIÓNU <i>Alena Madziková, Anton Fogaš, Ján Kozoň, Miloslav Michalko</i>	21
1.1 Vymedzenie a poloha skúmaného regiónu	21
1.2 Geografická charakteristika regiónu	23
1.2.1 Administratívny vývoj a členenie	23
1.2.2 Regionálne štruktúry a ich charakteristika	24
PRÍRODNÉ ZDROJE	
2 PRÍRODNÉ POMERY SLOVENSKO-POLSKÉHO POHRANIČIA <i>Juliana Krokusová</i>	43
2.1 Geomorfologické pomery	43
2.2 Geologické pomery	48
2.3 Klimatické pomery	50
2.4 Hydrologické pomery	51
2.5 Pôdne pomery	56
2.6 Biogeografické pomery	57
3 VYUŽITIE ÚZEMIA A ŤAŽBA NERASTNÝCH SUROVÍN <i>Juliana Krokusová</i>	63
3.1 Využitie územia a pôdneho fondu	63
3.2 Využitie lesných zdrojov	65
3.3 Výskyt a využitie nerastných surovín	69
4 CHRÁNENÉ ÚZEMIA V OKRESOCH SLOVENSKO-POLSKÉHO POHRANIČIA <i>Peter Manko, Lenka Bobuľská, Lenka Demková, Jozef Oboňa, Radoslav Smolák</i>	71
4.1 Materiál a metódy	71
4.2 Ekosozologicky významné územia v okrese Bardejov	72
4.3 Ekosozologicky významné územia v okrese Kežmarok	78
4.4 Ekosozologicky významné územia v okrese Stará Ľubovňa	86
4.5 Ekosozologicky významné územia v okrese Stropkov	93
4.6 Ekosozologicky významné územia v okrese Snina	94
4.7 Ekosozologicky významné územia v okrese Svidník	104
4.8 Ekosozologicky významné územia v okrese Medzilaborce	107

5	PRÍRODNÉ PRAMENE MINERÁLNYCH VÔD A PODPOVRCHOVÉ VODY	
	<i>Vincent Sedlák, Daniela Gruľová, Jarmila Bernasovská</i>	111
5.1	Balneológia na území Slovenska	114
5.2	Obyčajné podzemné vody a ich charakteristika	116
5.3	Minerálne vody a ich charakteristika	118
5.4	Prírodné pramene minerálnych vôd v okrese Kežmarok a v okrese Stará Ľubovňa	120
5.5	Prírodné pramene minerálnych vôd v okrese Bardejov a v okrese Svidník	131
5.6	Prírodné pramene minerálnych vôd v okrese Stropkov, Medzilaborce a Snina	140
6	VODA AKO PRÍRODNÝ ZDROJ A FAKTOR ROZVOJA REGIÓNU	
	<i>Marta Mydlárová Blaščáková</i>	147
6.1	Význam vody pre človeka	148
6.2	Vlastnosti vody	148
	6.2.1 Senzorické vlastnosti vody	148
	6.2.2 Fyzikálne a chemické vlastnosti vody	150
6.3	Zloženie vody	153
	6.3.1 Anorganické látky	153
	6.3.2 Organické látky	159
6.4	Minerálne vody	161
	6.4.1 Liečivé účinky minerálnych vôd	164
6.5	Vodstvo ako faktor rozvoja cestovného ruchu	165
	6.5.1 Kúpeľníctvo	165
	6.5.2 Kúpele v skúmanom území podľa indikácií a prírodného zdroja	169
7	VODA – JEJ VÝZNAM A VLASTNOSTI	
	<i>Janka Poráčová, Mária Konečná</i>	179
7.1	Funkcie vody	179
7.2	Hydrologický cyklus	185
7.3	Pitná voda	187
7.4	Množstvo vody na Zemi	190
7.5	Podzemná voda	190
7.6	Minerálne vody	192
8	PROBLEMATIKA ZDRAVIA REGIÓNU SEVEROVÝCHODNÉHO SLOVENSKA V ENVIRONMENTÁLNO M KONTEXTE	
	<i>Iveta Boroňová</i>	199
8.1	Zdravotný a environmentálny kontext	208
8.2	Bohatstvo minerálnych vôd na severovýchodnom slovensku	212

OBYVATEĽSTVO A EKONOMICKÁ ŠTRUKTÚRA

9	OBYVATEĽSTVO A JEHO ŠTRUKTÚRA	
	<i>Martin Rosič, Ivana Pirohová, Radoslav Klamár</i>	223
9.1	Základné procesy spojené s pohybom obyvateľstva regiónu	226
9.2	Pohlavná a veková štruktúra obyvateľstva	229
9.3	Prognóza obyvateľstva do roku 2035	233
9.4	Národnostná štruktúra obyvateľstva.....	234
9.5	Štruktúra obyvateľstva podľa vierovyznania.....	239
10	TRH PRÁCE A EKONOMICKÁ ŠTRUKTÚRA	
	<i>Radoslav Klamár, Martin Rosič, Ján Kozoň</i>	243
10.1	Vývoj pracovných príležitostí	246
10.2	Vývoj nezamestnanosti a najrizikovejšie skupiny obyvateľstva v okresoch skúmaného regiónu.....	248
10.3	Základné ekonomické ukazovatele hospodárstva a jeho štruktúra	253
10.4	Cestovný ruch	270

SPOLOČENSKÉ, INŠTITUCIONÁLNE, KULTÚRNE A HISTORICKÉ ZDROJE

11	VYBRANÉ HISTORICKÉ, KULTÚRNE A INŠTITUCIONÁLNE ZDROJE REGIÓNU SEVEROVÝCHODNÉHO SLOVENSKA	
	<i>Vladimír Frk, Eduard Lukáč</i>	293
11.1	Územie Horného Spiša	293
11.2	Územie horného Šariša	301
11.3	Územie horného Zemplína	307
12	MOŽNOSTI ANALYZOVAŤ ÚROVEŇ TECHNICKEJ GRAMOTNOSTI V KONTEXTE HISTORICKEJ DOBY	
	<i>Peter Beisetzer</i>	313
13	SAKRÁLNE KULTÚRNE PAMIATKY A ŠTRUKTÚRA OBYVATEĽSTVA Z HĽADISKA ETNICITY A VIEROVYZNANIA	
	<i>Ivana Pirohová</i>	327
13.1	Sakrálne kultúrne pamiatky	327
13.2	Štruktúra obyvateľstva podľa národnosti	336
13.3	Štruktúra obyvateľstva podľa vierovyznania.....	340
14	VÝZNAM ASTROTURISTIKY	
	<i>Mária Csátáryová</i>	345
14.1	Astroturistika	345
14.2	Svetelné znečistenie	345
14.3	Ako sa meria jas nočnej oblohy?.....	346
14.4	Park tmavej oblohy	348
14.5	Chránené oblasti vo svete.....	349
14.6	Náučné chodníky	350

14.7	Astronomické observatórium na Kolonickom sedle	352
14.8	Hvezdáreň Roztoky	354
14.9	Slnečné hodiny	355
14.10	Meteority	362

EKONOMICKÉ ZDROJE

15	ANALÝZA VZDELÁVACÍCH POTRIEB DOSPELÝCH PRE OBLASŤ PODNIKANIA VO VIDIECKOM TURIZME NA ÚZEMÍ SLOVENSKO-POLSKÉHO POHRANIČIA <i>Gizela Brutovská, Mária Majherová, Mária Zahatňanská</i>	367
15.1	Teoretické východiská	369
15.2	Výskumná časť	375
15.2.1	Výskumná metóda realizácie výskumu	375
15.2.2	Popis výskumnej vzorky	375
15.2.3	Analýza a interpretácia výsledkov výskumu	378
16	ORGANIZÁCIA DESTINAČNÉHO MANAŽMENTU V ROKU 2018 NA PRÍKLADE PREŠOVSKÉHO SAMOSPRÁVNEHO KRAJA <i>Kvetoslava Matlovičová</i>	389
16.1	Legislatívne rámce fungovania destinačného manažmentu na Slovensku	391
16.2	Regionálne organizácie destinačného manažmentu na území Prešovského samosprávneho kraja	396
16.3	Organizácie destinačného manažmentu na území PSK a ich aktivity	399
17	TURISTICKÉ TRASY SPÁJAJÚCE LOKALITY Z HĽADISKA ATRAKTIVITY ÚZEMIA <i>Anton Fogaš, Miloslav Michalko</i>	415
17.1	Historické regióny skúmaného územia	415
17.2	Najvýznamnejšie lokality z hľadiska atraktivity územia	416
17.2.1	Okres Kežmarok	416
17.2.2	Okres Stará Ľubovňa	417
17.2.3	Okres Bardejov	418
17.2.4	Okres Svidník	419
17.2.5	Okres Stropkov	419
17.2.6	Okres Medzilaborce	420
17.2.7	Okres Humenné	421
17.2.8	Okres Snina	421
17.3	Turistické trasy spájajúce lokality z hľadiska atraktivity územia	422
	ZÁVER	437
	RESUMÉ	439
	SUMMARY	440
	STRESZCZENIE	441
	VECNÝ REGISTER	443

16 ORGANIZÁCIA DESTINAČNÉHO MANAŽMENTU V ROKU 2018 NA PRÍKLADE PREŠOVSKÉHO SAMOSPRÁVNEHO KRAJA

Kvetoslava MATLOVIČOVÁ

Územia turistického záujmu označované tiež ako turistické destinácie sú z pohľadu ich užívateľov vnímané prostredníctvom súboru jedinečných atribútov, ktoré ich odlišujú od iných podobných území. Tieto charakteristiky vytvárajú istý referenčný rámec pre imidž a kreovanie značiek území, ktoré reprezentujú. Skúmanie percepcie takýchto území ponúka možno v tomto kontexte vnímať ako reflexiu celého súboru aktivít spojených so snahou o ich rozvoj.

Pre zabezpečenie udržateľného rozvoja destinácie pre čo možno najväčší počet aktérov je kľúčová koordinácia ich aktivít, najčastejšie prostredníctvom tzv. organizácii destináčného manažmentu (DMO). DMO sa primárne snažia zosúladiť a jednotnou propagáciou aj podporiť aktivity stakeholderov pôsobiacich na danom území tak, aby smerovali k naplneniu stanovených cieľov a vízie udržateľného rozvoja danej destinácie (Matlovičová 2017).

Optimalizácia ich činností je dosahovaná hierarchickým usporiadaním kompetencií, najčastejšie na nadnárodnej, národnej, regionálnej a lokálnej úrovni (viac in Matlovičová 2017; Matlovičová, Matlovič 2017). V našich podmienkach sú DMO reprezentované organizáciami v územnej pôsobnosti samospráv, ktoré zo zákona zodpovedajú za rozvoj daného územia (ak je vymedzený v súlade s existujúcim územnosprávnym členením; Matlovičová 2017; Matlovičová, Matlovič 2017).

Orgány verejného sektora sledujú marketingovými aktivitami obvyčajne viaceré ciele (Matlovičová, Matlovič 2017):

- zvýšiť príjmy z turizmu prostredníctvom poplatkov, daní alebo činnosti spoločností, ktoré sú vo vlastníctve štátu či lokálnych a regionálnych samospráv (napr. dopravná infraštruktúra, informačné služby, vstupné do národných parkov, kúpeľné a miestne dane, platené parkoviská v ich správe a pod.);
- zlepšiť a posilniť externý imidž územia turistickej destinácie a tým prispievať k zvyšovaniu atraktivity a hodnoty územia pre turistov. Inými slovami nepretržité generovanie motívov pre vycestovanie a návštevu destinácie;
- Prilákať investorov resp. podnikateľov, ktorí investujú do rozvoja turizmu (vytvoria, rozšíria resp. inovujú ponuku destinácie - turistickú infraštruktúru, atrakcie, podujatia a pod.);
- prostredníctvom koordinácie intenzity a charakteru udržateľnosti rozvojových aktivít v území destinácie vrátane vyhodnocovania ich dopadov na životné prostredie zvyšovať atraktivitu územia pre rezidentov (prispievateľov do rozpočtu – podielové dane, poplatky za zapojenie sa do turizmu a pod.);
- zlepšiť a posilniť interný imidž územia – posilňovanie národnej hrdosti či lokálpatriotizmu môže pozitívne ovplyvniť percepciu územia v externom prostredí;

- Horner a Sawrbrooke (2003, s. 291) uvádzajú, že v niektorých prípadoch môžu byť cieľom marketingu verejných organizácií aj ciele politické – keď je turistická destinácia vnímaná ako prostriedok dosahovania špecifických politických cieľov (napr. prostriedok ovplyvňovania názorov verejnosti, posilňovania istého špecifického odkazu v prípade územia s historickým významom).

Hlavné funkcie DMO (Morrison 2013, s. 5-7; UNWTO 2007; Matlovičová, Matlovič 2017):

1. *Manažment:*

- Riadenie a koordinovanie činnosti subjektov pôsobiacich v príslušnej turistickej destinácii v súlade s akceptovanou víziou;
- Analýza (výskum) a vyhodnocovanie aktuálneho stavu rozvoja turizmu (vlastné prieskumy – primárne zdroje, zber štatistických dát – sekundárne zdroje);
- Efektívne využívanie zdrojov destinácie - usmerňovanie a nastavenie limitov s cieľom dosiahnutia maximalizácie využívania ich potenciálu pri zachovaní udržateľnosti;

2. *Marketing:*

- Koncipovanie a formovanie marketingového mixu destinácie na strategickej úrovni so špeciálnym dôrazom na propagáciu destinácie ako celku – budovanie značky destinácie (Matlovičová 2015) – hlavným cieľom je zvyšovanie počtu návštevníkov v maximálne udržateľnej miere;
- Nezaujateľný informačno-poradenský servis pre všetkých aktérov zapojených do rozvoja destinačného turizmu;
- Podpora a prevádzka rezervačných systémov;
- *Customer Relationship Management* (CRM) t.j. zosúladenie vzťahov so zákazníkmi, ich formovanie a podpora rozvoja so zameraním na ich udržanie (ideálne počas jeho celého životného cyklu napr. prostredníctvom rôznych vernostných programov a pod.) a neustále rozširovanie o nových klientov (motivácia a stimulácia). Ide o zosúladenie starostlivosti o zákazníkov v rámci celej destinácie;
- *Public Relations* (PR) t.j. formovanie pozitívnych vzťahov s verejnosťou. Ide o nástroj masovej komunikácie, ktorý je súčasťou komunikačného mixu. V tomto prípade pod označením verejnosť máme na mysli:
 - *internú verejnosť* - rezidentov zapojených ako aj tých, ktorí nie sú súčasťou siete poskytovaných turistických služieb. Do portfólia činností DMO v prípade PR patrí budovanie dobrých vzťahov v rámci miestnej komunity.
 - *externú verejnosť* - súčasných a potenciálnych turistov a obyvateľov susedných území a všetkých ostatných nerezidentov, ktorí sú s destináciou konfrontovaní.
 - PR aktivitami sa snaží DMO formovať imidž turistickej destinácie u všetkých, ktorí si existenciu turistickej destinácie uvedomujú.

3. *Vytváranie udržateľného prostredia:*

- Koncipovanie a presadzovanie politiky rozvoja udržateľného turizmu.
- Legislatívna regulácia resp. podpora v celom spektre oblastí patriacich do kompetencie orgánov, ktoré činnosť DMO kontrolujú, resp. sú v nej zastúpené;

- Plánovanie rozvoja infraštruktúry - táto funkcia nadväzuje na úvodnú poznámku pri marketingu a vyjadruje očakávanie, že DMO bude usmerňovať plánovaný rozvoj destinácie udržateľným spôsobom z pohľadu zachovania charakteru prostredia;
 - *Human Resources Development* (HRD) – rozvoj ľudských zdrojov, podpora prípravy odborného vzdelávania a ďalšieho zvyšovania kvalifikácie pracovníkov (organizácia školení, kurzov a pod.)
 - Podpora rozvoja technológií (inteligentné riešenia verejných služieb, online podpora, virtuálny sprievodca, mobilné aplikácie, internet vecí a pod.) a systémov riadenia (kvality, komunikácie, kontroly, informácií a i.)
4. *Zabezpečovanie súladu medzi prísľubom marketingu a realitou:*
- Kontrola naplnenia očakávaní turistov – zabezpečenie súladu ponuka verzus realita (propagácia verzus prax) – odhaľovanie a eliminovanie nečestných praktík zapojených aktérov, ktoré poškodzujú imidž destinácie.

16.1 LEGISLATÍVNE RÁMCE FUNGOVANIA DESTINAČNÉHO MANAŽMENTU NA SLOVENSKU

V Slovenskej republike je podobne ako vo väčšine krajín sveta územie turistickej destinácie na najvyššej úrovni vymedzené štátnymi hranicami. Táto úroveň je u nás organizačne podriadená *Ministerstvu dopravy, výstavby a regionálneho rozvoja Slovenskej republiky* (MDaV). Činnosť na nižších – regionálnych úrovniach koordinujú Vyššie územné celky prostredníctvom príslušných *Krajských organizácií cestovného ruchu* (KOCR; Matlovičová 2017; Matlovičová, Matlovič 2017).

Právne rámce fungovania destinačného manažmentu v Slovenskej republike boli do roku 2010 určené prostredníctvom troch zákonov (uvedenej problematike sme sa venovali v Matlovičová 2017 a Matlovičová, Matlovič 2017):

- *Zákon o združovaní občanov ako občianske združenia č. 83/1990 Zb.*
– zakladaním spolkov, spoločností, zväzov, hnutí, klubov a iných občianskych združení
- *Obchodný zákonník č. 513/1991 Zb.*
– vytváraním organizácií, ktoré sú podnikateľským subjektom
- *Občiansky zákonník č. 40/1964 Zb.*
– vytvorením záujmového združenia právnických osôb (Matlovičová 2017).

Absencia účelovej legislatívnej úpravy, ktorá by zjednotila podmienky podpory a manažmentu rozvoja turizmu na hierarchicky nižších úrovniach riadenia viedla začiatkom roku 2010 k prijatiu *Zákona č. 91/2010 Z. z. o podpore cestovného ruchu* (Zákon 91/2010). Uvedený Zákon „...upravuje podporu cestovného ruchu v Slovenskej republike, práva a povinnosti fyzických osôb a právnických osôb pôsobiach v cestovnom ruchu, tvorbu koncepčných dokumentov a financovanie rozvoja cestovného ruchu“. (Zákon 91/2010).

Štruktúra riadenia turizmu na Slovensku podľa tohto zákona reflektuje vo vertikálnej rovine usporiadanie systému štátnej a verejnej správy. V oblasti destinačného manažmentu prináša organizačné rámce pre systém riadenia turizmu na národnej, regionálnej a lokálnej úrovni. Definuje nasledujúce tri organizačné štruktúry riadenia (Zákon 91/2010):

- na národnej úrovni je ustanoveným subjektom riadenia turizmu *Ministerstvo dopravy, výstavby a regionálneho rozvoja Slovenskej republiky*,
- na regionálnej tzv. *Krajskú organizáciu*,
- na lokálnej úrovni tzv. *Oblasťnú organizáciu*.

Za poradný orgán *Ministerstvu dopravy, výstavby a regionálneho rozvoja Slovenskej republiky* (MDaV) ustanovil Zákon (91/2010) *Agentúru: Slovenská agentúra pre cestovný ruch* (SACR). Išlo o „príspevkovú organizáciu zriadenú a financovanú ministerstvom, ktorej činnosť bola zameraná na propagáciu a prezentáciu Slovenskej republiky doma aj v zahraničí ako cieľovej krajiny cestovného ruchu“ (Zákon 91/2010). Jej zriaďovateľ *Ministerstvo dopravy, výstavby a regionálneho rozvoja Slovenskej republiky* nariadením číslo 143/2016 zo dňa 31. októbra 2016 sa ju rozhodol zrušiť. Počnúc 1. januárom 2017 sa jej formálnym právny nástupcom stalo *Ministerstvo dopravy a výstavby Slovenskej republiky* (MDaV) a v rámci neho *Sekcia cestovného ruchu*. (Matlovičová 2017).

Úlohy a kompetencie *Sekcie cestovného ruchu MDaV* ako národnej organizácie destinačného manažmentu (DMO) sú formulované nasledovne (MDaV 2017):

1. Je to najvyšší štátny orgán riadenia turizmu na Slovensku pod vedením ministra dopravy a výstavby SR;
2. Je zodpovedná za tvorbu a kontrolu plnenia národnej stratégie pre rozvoj turizmu na Slovensku (kreovanie politík, stratégií a koncepcií);
3. Tvorí a uvádza do praxe vlastnú legislatívu upravujúcu fungovanie turizmu na Slovensku a rovnako dbá o jej zosúladienie s predpismi na vyššej úrovni v rámci EÚ;
4. Koordinuje aktivity s inými sekciami ministerstva a orgánmi štátnej správy a samosprávy, rovnako ako dbá o zosúladienie činností nižších úrovní DMOs na regionálnej a lokálnej úrovni tak, aby boli v súlade s národnými strategickými cieľmi pre oblasť turizmu;
5. Zastupuje Slovensko v medzinárodných turistických organizáciách a je garantom plnenia medzinárodných záväzkov vyplývajúcich Slovensku z uzavretých platných dohôd v danej oblasti;

Koordinuje strategický marketing Slovenska ako turistickej destinácie, s hlavným dôrazom na jednotnú prezentáciu krajiny v zahraničí a manažment značky Slovenska. (MDaV 2017; Matlovičová 2017; Matlovičová, Matlovič 2017).

Fungovanie nižších úrovní DMOs je u nás upravené *Zákonom podpore cestovného ruchu č. 91/2010 Z. z.* o (v znení neskorších predpisov č. 556/2010 Z. z., 386/2011 Z. z., 352/2013 Z. z., 415/2013 Z. z., 125/2016 Z. z.), ktorý vstúpil do platnosti 24. 03. 2010 s účinnosťou v znení neskorších úprav od 01. 07. 2016 (Zákon PCR 2010). Vymedzuje podmienky vzniku a základný rámec fungovania: DMOs na úrovni krajov tzv. *Krajská organizácia cestovného ruchu* (§ 8-12) a DMOs na lokálnej úrovni tzv. *Oblasťná organizácia cestovného ruchu* (§ 13-24; Matlovičová 2017).

Hlavným cieľom *Krajskej organizácie cestovného ruchu* (KOCR) je podľa Zákona (91/2010) koordinácia aktivít vedúcich k rozvoju turizmu na území príslušného kraja. Zákon PCR (2010) striktné určuje, že na území kraja môže pôsobiť len jedna KOCR, ktorej členom musí byť okrem príslušného vyššieho územného celku aj minimálne jedna oblasť-

ná organizácia cestovného ruchu pôsobiaca na danom území. Zákon PCR (2010) ďalej upravuje výšku členských príspevkov OOCRs, ktorá je stanovaná na minimálne 10% zo sumy príspevkov, ktorú získali OOCRs od svojich členov. KOCRs môžu získať finančné prostriedky okrem spomenutých členských príspevkov aj dotáciou zo štátneho rozpočtu, príspevkov z prostriedkov EÚ, z dobrovoľných príspevkov samospráv, od fyzických či právnických osôb, z vlastných príjmov z činnosti, z predaja produktov, služieb, reklamy na plochách v ich vlastníctve a pod. (Zákon PCR 2010, § 28). Výnosy KOCR nie sú považované za jej príjmy, ale sú použité na jej činnosť. (Matlovičová 2017)

Okrem iných má KOCR podľa Zákona PCR (2010) za úlohu:

1. Tvorbu a implementáciu marketingovej stratégie kraja, ktorá sleduje strategický cieľ: udržateľný rozvoj turizmu kraja a zvyšovanie konkurencieschopnosti turistickej destinácie a jej členov
2. Podporuje a prípadne sa aj aktívne podieľa na tvorbe, riadení a propagácii turistických produktov kraja (napr. na výstavách v rámci turistických informačných centier, ktoré môže aj prevádzkovať a pod.)
3. Zastupuje jej členov pri presadzovaní spoločných záujmov doma aj v zahraničí (napr. spolupracuje s rozličnými orgánmi štátnej správy, zahraničnými organizáciami a pod.)
4. Poskytuje konzultačné a poradenské služby svojim členom.
5. Raz ročne zostavuje správu o svojej činnosti, ktorú má povinnosť zverejniť na svojich webových stránkach a Ministerstvu dopravy a výstavby Slovenskej republiky predkladá finančnú správu. (Matlovičová 2017)

Začiatkom roku 2018 pôsobilo na Slovensku podľa Registra organizácií Ministerstvo dopravy a výstavby Slovenskej republiky celkom 5 KOCR (Register OCR 2018; MDaV 2017):

1. KOCR: Turizmus regiónu Bratislava, ktorej členmi sú:
 - Bratislavský samosprávny kraj,
 - Bratislavská organizácia cestovného ruchu,
 - Región Senec,
 - OOCR Malé Karpaty,
 - OOCR Záhorie,
2. KOCR: Severovýchod Slovenska, ktorej členmi sú:
 - Vyšší územný celok: Prešovský samosprávny kraj,
 - OOCR: Horný Zemplín a Horný Šariš,
 - OOCR: Vysoké Tatry - Podhorie,
 - OOCR: Severný Spiš - Pieniny,
 - OOCR: Región Vysoké Tatry,
 - OOCR: Tatry - Spiš - Pieniny,
 - OOCR: Šariš – Bardejov,
 - OOCR Región Šariš,
3. KOCR: Žilinský turistický kraj, ktorej členmi sú:
 - Žilinský samosprávny kraj,
 - OOCR: Rajecká dolina,

- OOCR: Klaster ORAVA,
 - OOCR: REGIÓN LIPTOV,
 - OOCR: Malá Fatra,
 - OOCR: Organizácia cestovného ruchu Kysuce,
 - OOCR: TURIEC-KREMNIČKO,
4. KOCR: Košický kraj, ktorej členmi sú:
- VÚC Košický samosprávny kraj,
 - Zemplínska OOCR,
 - KOŠICE – Turizmus,
 - OOCR Slovenský raj & Spiš,
5. KOCR: Trenčín región, ktorej členmi sú:
- Trenčiansky samosprávny kraj,
 - Región Horná Nitra – Bojnice,
 - Región Horné Považie,
 - OOCR Trenčianske Teplice,
 - OOCR Trenčín a okolie (Matlovičová 2017).

Oblasťnú organizáciu cestovného ruchu (OOCR) môže podľa Zákona (91/2010, § 14 odstavce 1-3) „založiť zakladateľskou zmluvou s podnikateľskými subjektmi najmenej päť obcí alebo mestské časti v hlavnom meste Slovenskej republiky Bratislave a v meste Košice, pričom súhrn počtu prenocovaných návštevníkov v ubytovacích zariadeniach na území zakladajúcich obcí v predchádzajúcom kalendárnom roku musí dosiahnuť najmenej 50 tisíc prenocovaní. Oblasťnú organizáciu môže založiť aj menej ako päť obcí, ak bol súhrnný počet prenocovaní v ubytovacích zariadeniach na území zakladajúcich obcí v predchádzajúcom kalendárnom roku najmenej 150 tisíc. Každý subjekt pôsobiaci na území obce má právo byť členom oblastnej organizácie. Obec môže byť členom len jednej oblastnej organizácie.“

Okrem iných má OOCR podľa Zákona (91/2010) stanovené nasledujúce úlohy:

1. Tvorbu a implementáciu marketingovej stratégie príslušnej oblasti, ktorá sleduje strategický cieľ: udržateľný rozvoj turizmu a zvyšovanie konkurencieschopnosti turistickej destinácie ako aj jej členov
2. Podporuje prípadne sa aj aktívne podieľa na tvorbe, riadení a propagácii turistických produktov oblasti (napr. na výstavách, v rámci turistických informačných centier, ktoré môže aj prevádzkovať a pod.)
3. Zastupuje jej členov pri presadzovaní spoločných záujmov doma aj v zahraničí (napr. spolupracuje s orgánmi obcí pri rozvoji územia v rámci svojej pôsobnosti)
4. Poskytuje konzultačné a poradenské služby svojim členom a aktualizuje integrovaný informačný systém vo svojej pôsobnosti, a to aj prostredníctvom turistického informačného centra, ktorého môže byť zriaďovateľom.
5. Spracúva a predkladá projekty rozvoja cestovného ruchu a zabezpečuje ich realizáciu.
6. Raz ročne zostavuje správu o svojej činnosti, ktorú má povinnosť zverejniť na svojich webových stránkach a Ministerstvu dopravy a výstavby Slovenskej republiky predkladá finančnú správu. (Matlovičová 2017)

OOCRs získavajú finančné prostriedky na svoju činnosť okrem členských príspevkov aj dotáciou zo štátneho rozpočtu, príspevkov z prostriedkov EÚ, z dobrovoľných príspevkov samospráv, od fyzických či právnických osôb, z vlastných príjmov z činnosti, z predaja produktov, služieb, reklamy na plochách v ich vlastníctve a pod (Zákon 91/ 2010, § 28; Matlovičová 2017).

V roku 2018 (k 1. 4. 2018) bolo na území Slovenskej republiky podľa registra organizácií Ministerstva dopravy a výstavby zaregistrovaných dovedna **36 OOCR**. Od r. 2010 zanikli tri OOCR (dve po roku a jedna po štyroch rokoch fungovania) a dve OOCR zmenili svoj názov. Ostatné zmeny sa týkali štruktúry ich členov (viď tabuľka 1; mapa 1 v prílohe, mapa 2 v prílohe). K 1. 4. 2018 bolo v uvedených 36 oblastných organizáciách registrovaných 880 podnikateľských subjektov, obcí a rôznych záujmových organizácií pôsobiacich v oblasti cestovného ruchu (mapa 1 a mapa 2 – obe v prílohe).

Tabuľka 1

Oblastné organizácie cestovného ruchu na Slovensku (stav k 1. 4. 2018)

Bratislavský kraj	Trnavský kraj
Bratislavská organizácia cestovného ruchu OOCR Región Senec OOCR Malé Karpaty	OOCR rezort Piešťany OOCR Žitný ostrov OOCR Trnava Tourism
Bratislavský a Trnavský kraj	Prešovský kraj
OOCR Záhorie	OOCR Región Vysoké Tatry OOCR Severný Spiš - Pieniny OOCR „Šariš“ – Bardejov OOCR Tatry - Spiš - Pieniny OOCR Región Šariš OOCR Vysoké Tatry - Podhorie OOCR Horný Zemplín a Horný Šariš
Trenčiansky kraj	Košický kraj
OOCR Trenčianske Teplice OOCR Región Horné Považie OOCR Trenčín a okolie	OOCR Košice Turizmus Zemplínska OOCR
Nitriansky kraj	Banskobystrický kraj
Nitrianska OCR OOCR Tekov OOCR Región Horná Nitra-Bojnice OOCR Podunajsko	OOCR Dudince OOCR Nízke Tatry Juh OOCR Región Gron OOCR Stredné Slovensko OOCR Región Banská Štiavnica OOCR turistický Novohrad a Podpoľanie
Žilinský kraj	Košický a Banskobystrický kraj
OOCR Malá Fatra OOCR Kysuce OOCR Rajecká dolina OOCR region Liptov OOCR Klaster Orava	OOCR Slovenský raj & Spiš
Žilinský a Banskobystrický kraj	
OOCR Turiec - Kremnicko	

Zdroj: Register OCR (2018)

Zavedený systém hierarchie podpory a riadenia turizmu na Slovensku prostredníctvom zákonného rámca (Zákon 91/2010) priniesol aj nové výzvy. Tou najväčšou je komunikácia medzi jednotlivými úrovňami riadenia. Situáciu komplikuje aj fakt, že nie všetkých 36 OOCR sú zároveň členmi KOČR (celkom 5), ktoré by logicky mali prepájať obe krajné úrovne. (Matlovičová 2017)

14. júna 2017 preto 13 Oblastných organizácií cestovného ruchu (OOCR) iniciovalo vznik novej štruktúry riadenia turizmu, zaregistrovanej na Ministerstve vnútra Slovenskej republiky pod názvom: **Asociácia organizácií cestovného ruchu (AOČR)**, so sídlom v Bratislave. Orgány asociácie AOČR (po formálnej stránke „záujmové združenie právnických osôb“) tvoria: valné zhromaždenie, predsedníctvo, výkonný riaditeľ a dozorná rada. Predsedníčkou sa stala Ing. Michaela Potočárová a podpredsedom Igor Kuhn (Register ZZPO 2017). Jej Zakladajúcimi členmi sú:

1. Bratislavská organizácia cestovného ruchu
2. Región Senec
3. Trnava Tourism
4. Oblastná organizácia cestovného ruchu Záhorie
5. Dudince
6. Región Banská Štiavnica
7. Horný Zemplín Horný Šariš
8. REGIÓN GRON
9. Rajecká dolina
10. Malá Fatra
11. Rezort Piešťany
12. SEVERNÝ SPIŠ - PIENINY
13. Stredné Slovensko (Register ZZPO 2017).

Ide o profesijnú organizáciu, ktorej hlavným cieľom je výmena skúseností a know-how v oblasti destinačného manažmentu, ako aj zastupovanie a presadzovanie záujmov členov AOČR vo vzťahu k orgánom štátnej a verejnej správy (Register ZZPO 2017; Matlovičová 2017).

16.2 REGIONÁLNE ORGANIZÁCIE DESTINAČNÉHO MANAŽMENTU NA ÚZEMÍ PREŠOVSKÉHO SAMOSPRÁVNEHO KRAJA (uvedenej problematike sme sa venovali v Matlovičová 2017)

Na území Prešovského samosprávneho kraja pôsobí jedna regionálna organizácia destinačného manažmentu: **Krajská organizácia cestovného ruchu Severovýchod Slovenska (KOČR SVS)**. Vznikla 5. decembra 2012 (Register OCR 2018). Zakladateľom je Prešovský samosprávny kraj a oblastné organizácie cestovného ruchu (SVS 2017). Sídlí v Prešove na ulici Námestie mieru 2 (Register OCR 2018). Orgány združenia tvoria:

- a) *Valné zhromaždenie*,
- b) *Predseda* – do tejto funkcie bol zvolený 20. marca 2014 Michal Sýkora,
- c) *Výkonný riaditeľ* - od jej vzniku je ním Mgr. Martin Janoško (Register OCR 2018).

Členmi KOČR Severovýchod Slovenska sú (Register OCR 2018 in Matlovičová 2017):

- Vyšší územný celok: Prešovský samosprávny kraj,
- Oblastná organizácia cestovného ruchu: Horný Zemplín a Horný Šariš,
- Oblastná organizácia cestovného ruchu: Vysoké Tatry - Podhorie,
- Oblastná organizácia cestovného ruchu: Severný Spiš - Pieniny,
- Oblastná organizácia cestovného ruchu: Región Vysoké Tatry,
- Oblastná organizácia cestovného ruchu: Tatry - Spiš - Pieniny,
- Oblastná organizácia cestovného ruchu: Šariš – Bardejov a
- Oblastná organizácia cestovného ruchu Región Šariš.

Hlavným cieľom organizácie KOČR SVS je podpora rozvoja cestovného ruchu na území, ktoré spadá pod správu jej členov. Uskutočňuje to prostredníctvom formovania vhodných podmienok a organizovaním či spoluorganizovaním rozličných podporných aktivít a ochranou záujmov jej členov (Register OCR 2018). Hlavnou oblasťou činnosti je marketing s akcentom na jednotnú propagáciu územia ako aj jeho produktov. Okrem toho poskytuje poradensko-konzultačné služby jednak jej členom ako aj cieľovým skupinám (zriaďovanie a prevádzkovanie turisticko-informačných kancelárií; Register 2017). Počiatkom roka 2017 bolo zriadené centrum Cyklistické koordinačné centrum CykloPO, do pôsobnosti ktorého spadá *„koordinácia aktivít spojených s plánovaním, realizáciou a údržbou cykloturistických trás v Prešovskom kraji, poskytovanie informácií spojených s plánovacími a strategickými dokumentmi zameranými na cykloturistiku v Prešovskom kraji, odborné poradenstvo a konzultácie pri značení cyklotrás a budovaní nových cyklotrás“* (SVS 2017).

V oblasti propagácie Krajská organizácia cestovného ruchu Severovýchod Slovenska organizačne zabezpečuje niekoľko aktivít (Matlovičová 2017):

1. Fotografická a putovná súťaž „Choď a fot“. Doposiaľ boli zorganizované štyri ročníky. V roku 2016 sa jej zúčastnilo 55 amatérskych a profesionálnych fotografů. Ich diela budú publikované v podobe kalendára „Objavuj Prešovský kraj 2017“. 222 súťažných snímok bolo prezentovaných verejnosti v médiách a tiež prostredníctvom putovnej výstavy v rôznych slovenských a zahraničných mestách. (KOČR SVS 2016, s. 7)
2. Hra do mobilných zariadení, album a zvukové CD „LEGENDARIUM“. Ide o interaktívnu formu propagácie územia Severovýchodu Slovenska cielenú na segment rodiny s deťmi. Jej podstatou je zábavnou formou predstaviť desať vybraných miest kraja: Vysoké Tatry, Červený Kláštor, Kežmarok, Levoču, Starú Ľubovňu, Prešov, Bardejov, Sabinov, Medzilaborce a Sninu. Mobilná aplikácia je doplnená o album s nálepkami a audio CD s rozprávkami a legendami viažucimi sa k územiu Prešovského kraja. Produkt LEGENDARIUM získal 1. miesto v súťaži Android Code 2015 v kategórii Slovenské aplikácie a bol zároveň Ministerstvom dopravy, výstavby a regionálneho rozvoja SR vyhodnotený ako najlepšia inovácia v cestovnom ruchu na Slovenku za rok 2015. (KOČR SVS 2015, s. 6; (KOČR SVS 2016, s. 8) V roku 2016 bol projekt interaktívnej propagácie LEGENDARIUM 2. rozšírený o ďalších 5 turistických lokalít (pribudli Ždiar, Poprad, Svidník, Hanušovce nad Topľou a Humenné; KOČR SVS 2016, s. 8).
3. Hra Objavuj Prešovský kraj 2016, je ďalšou zo série interaktívnych foriem propagácie. Ide o mobilnú aplikáciu podnecujúcu k objavovaniu regiónu. Obsahuje 360 tipov

na výlety a 250 súťažných miest s výzvou na zdokumentovanie (fotografia, prípadne zodpovedanie príslušnej otázky; KOČR SVS 2016, s. 9).

4. Zábavno-súťažné podujatia „Cyklopátrania Prešovským krajom 2016“ – predstavuje podobný formát ako predchádzajúce súťažné formáty. Jeho cieľovou skupinou sú cyklisti, pre ktorých bola vytvorená špeciálna mobilná aplikácia umožňujúca poznávať Prešovský kraj pátraním po 15 vopred stanovených cieľoch. Podujatie bolo podporené online i printovou reklamou. Celkovo sa jej zúčastnilo približne 300 cyklistov. (KOČR SVS 2016, s. 11)
5. Oceňovanie „NAJ v cestovnom ruchu Prešovského kraja 2016“ – doposiaľ boli zorganizované tri ročníky súťaže, v ktorej široká verejnosť formou anonymného online hlasovania vyberá najlepších reprezentantov roka v kategóriách: osobnosť, zariadenie cestovného ruchu, zamestnanec cestovného ruchu a produkt roka v oblasti cestovného ruchu. (KOČR SVS 2016, s. 11)
6. Vernostné a klubové programy - TATRY Card 2016. Ide o program podpory siete zapojených subjektov – ubytovacie zariadenia, turistické atrakcie (aquaparky, múzeá), dopravu (lanovky), maloobchodné prevádzky (predajne športových potrieb), požičovne, gastronomické a iné služby v oblasti Vysokých Tatier. (KOČR SVS 2016, s. 15)
7. Okrem viacerých propagačných materiálov, online či video kampaní bolo v roku 2017 Krajskou organizáciou cestovného ruchu Severovýchod Slovenska vytvorený propagačný videospot Visit Prešovský kraj. (KOČR SVS 2016, s. 11)
8. Výstavy – pre svojich členov Krajská organizácia cestovného ruchu Severovýchod Slovenska organizačne zabezpečuje podporu v rámci medzinárodných výstav, kde pripravuje spoločnú expozíciu. Konkrétne sú to: medzinárodná kontraktačno-predajná výstava ITF Slovakia Tour v Bratislave, Utazás v Budapešti, Dovolená a region, Lázeňství, v Ostrave a výstava Infotour a cykloturistika v Hradci Králové. (KOČR SVS 2016, s. 11)
9. Podujatia – súčasťou propagačných aktivít, ktoré pre svojich členov Krajská organizácia cestovného ruchu Severovýchod Slovenska zabezpečuje je organizácia a účasť na rôznych podujatiach. V roku 2016 to boli: tradičné vojensko-historické podujatie Karpáty 1914/1915, Hostovice v okrese Snina, zamerané na „dark tourism“ produkt CR (autentická ukážka bojov na Karpatskom fronte v roku 1915, dobové vojenské tábory, vojenskú hudbu, jedlo, sprievodné výstavy a i.); medzinárodné podujatie Danube Up v Bratislave zamerané na spa a wellness tourism (kúpeľníctvo, minerálne vody, kúpaliská, aquaparky) v rámci odpočinkového turizmu spojeného so splavom Dunajca a návštevou ďalších atrakcií spojených s vodou v kraji; propagácia ponuky turistických služieb v kraji v rámci Osláv svetového dňa cestovného ruchu 2016 na Štrbskom Plese. (KOČR SVS 2016, s. 19-22)
10. Sponzoring – finančná podpora podujatí: City trail Starý Smokovec; Night run, Plachého míľa – Nová Lesná; Podtatranský polmaratón – Poprad; Primátorská desiatka – Poprad; Zimná bežecká séria – Tatranská Lomnica; Zimná bežecká séria – Starý Smokovec; Veľká cena Slovenska, Štrbské Pleso; Mikuláš a Vianoce v Poprade; Popradské kultúrne leto (KOČR SVS 2016, s. 25-26)

11. Investície do infraštruktúry - Krajská organizácia cestovného ruchu Severovýchod Slovenska prispieva aj k zlepšovaniu turistickej infraštruktúry. Finančné príspevky na zlepšenie drobnej infraštruktúry: Rekonštrukcia krytého pódia na amfiteátri v skanzene pod hradom Ľubovňa – I. etapa; Propagačné stánky Severného Spiša a Pienin; Informačný bod v Humennom; Audit cyklotrás na Hornom Zemplíne; Legalizácia cyklotrasy Domaša – Humenné; Kyslíková cesta Bardejov – časť Mihaľov; Relaxačno-športová zóna Bardejovské Kúpele; Drevený prístrešok v Osturni; Úprava poľnej cesty pre prejazd bicyklom Hanušovce – Ždiar; Doplnenie značenia bežeckých a cyklistických trás Ždiar – Ski Bachledova; Údržba lávky cez Dunajec v Červenom Kláštore; Údržba cyklistických trás v Levočských vrchoch; Prístrešok a informačná tabuľa vo Vrbove; Odpočívadlá v lesoparku v Kežmarku (KOCR SVS 2016, s. 27-30)
12. KOCR SVS poskytuje podporu pre členov v projektovej činnosti. Organizácia sa aktívne zapojila do riešenia projektov: Bicyklom aj za hranice (financovaného z nórskeho finančného mechanizmu); Svätomariánska púť – Svetlo z východu (o NFP v rámci výzvy medzinárodného Programu cezhraničnej spolupráce Interreg V-A Poľsko Slovensko); Nový turistický produkt – časť transeurópskej cyklotrasy EuroVelo11 Prešov-Muszyna-Mníšek nad Popradom (program cezhraničnej spolupráce Interreg V-A Poľsko – Slovensko); Cyklistické koordinačné centrum CykloPO (KOCR SVS 2016, s. 31).
13. Do portfólia aktivít patrí aj organizácia konferencií a vzdelávanie členských subjektov. V r. 2016 bola zorganizovaná konferencia cestovného ruchu zameraná na prezentáciu skúseností s využívaním turistických kariet v rozličných oblastiach cestovného ruchu. (KOCR SVS 2016, s. 11)
14. Krajská organizácia cestovného ruchu KOCR SVS organizuje stretnutia svojich členov, ktoré sú spojené s prezentáciou jej členov. (KOCR SVS 2016, s. 22)

16.3 ORGANIZÁCIE DESTINAČNÉHO MANAŽMENTU NA ÚZEMÍ PSK A ICH AKTIVITY

Na území Prešovského samosprávneho kraja pôsobí sedem Oblastných organizácií cestovného ruchu (OOCR; tabuľka 2; mapa 3). Z pohľadu hierarchie riadenia územia sú tieto zároveň aj členmi Krajskej organizácie cestovného ruchu Severovýchod Slovenska. OOCR Región Šariš sa stal členom KOCR SVS 12. decembra 2015.

Tabuľka 2 Členovia oblastných organizácií cestovného ruchu na území Prešovského samosprávneho kraja (stav k 1. 4. 2018) Zdroj: Register OCR (2018)

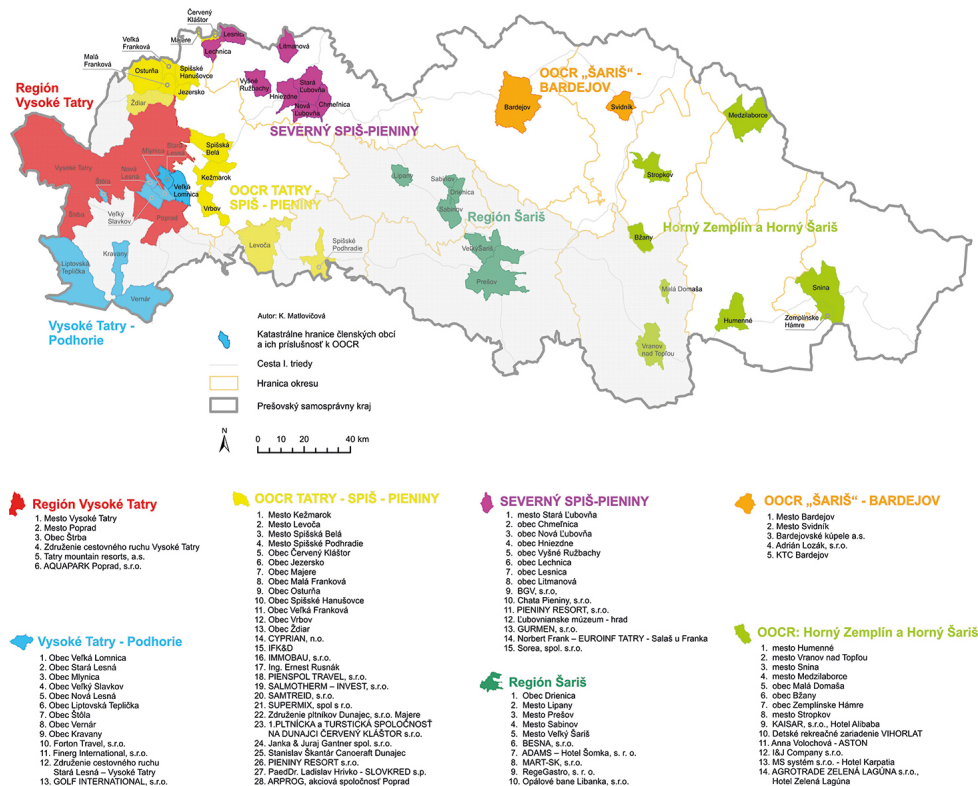
Oblastné organizácie cestovného ruchu pôsobiace v záujmovom území	
1. OOCR: TATRY - SPIŠ - PIENINY 1. Mesto Kežmarok 2. Mesto Levoča 3. Mesto Spišská Belá 4. Mesto Spišské Podhradie 5. Obec Červený Kláštor 6. Obec Jezersko 7. Obec Majere 8. Obec Malá Franková 9. Obec Osturňa 10. Obec Spišské Hanušovce 11. Obec Veľká Franková 12. Obec Vrbov 13. Obec Ždiar 14. CYPRIAN, n.o. 15. IFK & D 16. IMMOBAU, s.r.o. 17. Ing. Ernest Rusnák 18. PIENSPOL TRAVEL, s.r.o. 19. SALMOTHERM – INVEST, s.r.o. 20. SAMTREID, s.r.o. 21. SUPERMIX, spol s r.o. 22. Združenie pltníkov Dunajec, s.r.o. Majere 23. Janka & Juraj Gantner spol. s.r.o. 24. Stanislav Škantár Canoeraft Dunajec 25. PIENINY RESORT s.r.o. 26. PaedDr. Ladislav Hrivko - SLOVKRED s.p. 27. ARPROG, akciová spoločnosť Poprad	3. OOCR: Horný Zemplín a Horný Šariš 1. mesto Humenné 2. mesto Vranov nad Topľou 3. mesto Snina 4. mesto Medzilaborce 5. obec Malá Domaša 6. obec Bžany 7. obec Zemplínske Hámre 8. mesto Stropkov 9. KAISAR, s.r.o., Hotel Alibaba 10. Detské rekreačné zariadenie VIHORLAT 11. Anna Voločová - ASTON 12. I & J Company s.r.o. 13. MS systém s.r.o. - Hotel Karpatia 14. AGROTRADE ZELENÁ LAGÚNA s.r.o., Hotel Zelená Lagúna
2. OOCR: SEVERNÝ SPIŠ - PIENINY 1. mesto Stará Ľubovňa 2. obec Chmeľnica 3. obec Nová Ľubovňa 4. obec Hniezdne 5. obec Vyšné Ružbachy 6. obec Lechnica 7. obec Lesnica 8. obec Litmanová 9. BGV, s.r.o., 10. Chata Pieniny, s.r.o. 11. PIENINY RESORT, s.r.o. 12. Ľubovnianske múzeum - hrad 13. GURMEN, s.r.o. 14. Norbert Frank – EUROINF TATRY - Salaš u Franka 15. Sorea, spol. s.r.o.	4. OOCR: Vysoké Tatry – Podhorie 1. Obec Veľká Lomnica 2. Obec Stará Lesná 3. Obec Mlynica 4. Obec Veľký Slavkov 5. Obec Nová Lesná 6. Obec Liptovská Teplička 7. Obec Štôla 8. Obec Vernár 9. Obec Kravany 10. Forton Travel, s.r.o. 11. Finerg International, s.r.o. 12. Združenie cestovného ruchu Stará Lesná – Vysoké Tatry 13. GOLF INTERNATIONAL, s.r.o.
	5. OOCR: „ŠARIŠ“ – BARDEJOV 1. Mesto Bardejov 2. Mesto Svidník 3. Bardejovské kúpele a.s. 4. Adrián Lozák, s.r.o. 5. KTC Bardejov

Oblasťné organizácie cestovného ruchu pôsobiace mimo záujmového územia**6. OOCR: Región Šariš**

1. Obec Drienica
2. Mesto Lipany
3. Mesto Prešov
4. Mesto Sabinov
5. Mesto Veľký Šariš
6. Obec Nižný Slavkov
7. BESNA, s.r.o.
8. ADAMS – Hotel Šomka, s. r. o.
9. MART-SK, s.r.o.
10. RegeGastro, s. r. o.
11. Opáľové bane Libanka, s.r.o.

7. OOCR: Región Vysoké Tatry

1. Mesto Vysoké Tatry
2. Mesto Poprad
3. Obec Štrba
4. Združenie cestovného ruchu Vysoké Tatry
5. Tatry mountain resorts, a.s.
6. AQUAPARK Poprad, s.r.o.

Mapa 3 Oblasťné organizácie cestovného ruchu (OOCR) na území Prešovského samosprávneho kraja, Stav k 1. 4. 2018, Zdroj dát: Register OCR (2018)

Oblasťná organizácia cestovného ruchu: TATRY - SPIŠ – PIENINY

Oblasťná organizácia bola založená 06. 03. 2012 (Register OCR 2018).

K. 1. 4. 2018 mala 27 členov (Register OCR 2018; mapa 1, 2):

1. Mesto Kežmarok	15. IFK & D
2. Mesto Levoča	16. IMMOBAU, s.r.o.
3. Mesto Spišská Belá	17. Ing. Ernest Rusnák
4. Mesto Spišské Podhradie	18. PIENSPOL TRAVEL, s.r.o.
5. Obec Červený Kláštor	19. SALMOTHERM – INVEST, s.r.o.
6. Obec Jezersko	20. SAMTREID, s.r.o.
7. Obec Majere	21. SUPERMIX, spol s r.o.
8. Obec Malá Franková	22. Združenie pltníkov Dunajec, s.r.o. Majere
9. Obec Osturňa	23. Janka & Juraj Gantner spol. s.r.o.
10. Obec Spišské Hanušovce	24. Stanislav Škantár Canoeraft Dunajec
11. Obec Veľká Franková	25. PIENINY RESORT s.r.o.
12. Obec Vrbov	26. PaedDr. Ladislav Hrivko - SLOVKRED s.p.
13. Obec Ždiar	27. ARPROG, akciová spoločnosť Poprad.
14. CYPRIAN, n.o.	

Partnermi OOCR TATRY - SPIŠ – PIENINY: Ministerstvo dopravy a výstavby Slovenskej republiky, portál www.slovakia.travel.sk, KOCR SVS.

Orgánmi združenia sú: valné zhromaždenie, predstavenstvo, dozorná rada a výkonný riaditeľ (Register OCR 2018). Manažment organizácie reprezentujú:

- Predseda predstavenstva, ktorým je od 05. 03. 2015 PhDr. Mgr. Ján Ferenčák,
- Podpredseda predstavenstva, ktorým je 05. 03. 2015 PhDr. Milan Gacík,
- Výkonný riaditeľ – od 24. 02. 2012 Ing. Gabriela Bodnárová (Register OCR 2018).

Hlavným cieľom OOCR: TATRY - SPIŠ – PIENINY je posilňovanie značky turistickej destinácie a propagácia ponuky turistických produktov. Okrem toho organizácia investuje do obnovy a rozširovania infraštruktúry.

Medzi kľúčové **formy turizmu** v destinácii patria:

- *Kultúrny turizmus* – Gotická cesta (tematická kultúrno-poznávacia trasa), Spišský hrad, Hrad - múzeum Kežmarok, Drevený evanjelický artikulárny kostol Kežmarok zapísaný v zozname UNESCO, Evanjelické lýceum Kežmarok, Nový evanjelický kostol v Kežmarku, rímskokatolícky kostol, Bazilika svätého Kríža a zvonica v Kežmarku, Expozícia historických vozidiel Kežmarok, Starý trh v Kežmarku, múzeum – expozícia meštianskej bytovej kultúry Kežmarok, historické centrum mesta Levoča a pamiatky UNESCO (Kostol sv. Jakuba v Levoči, Barokový kostol a kláštor minoritov Levoča, Bazilika Navštívenia Panny Márie na Mariánskej hore, Levočská radnica, Barokový kostol a kláštor minoritov Levoča), Spišské Podhradie, Spišská Kapitula, Múzeum Červený

Kláštôr, Kaštieľ Strážky – Spišská Belá, Múzeum J. M. Petzvala v Spišskej Belej, Múzeum Dr. Michala Greisigera v Spišskej Belej,

- *Agroturistika* - Ranč Čajka Kežmarok, Jezersko Chata Smrek, Osturňa, Veľká Franková,
- *Pešia turistika* – Pieninský národný park, Sun Bachledka, Jezersko, Levočské vrchy, Veľká Franková, Osturnianské jazerá,
- *Lyžiarsky turizmus* – Ski Jezersko – Bachledova Dolina, Resort Levočská Dolina, Skicentrum Strednica Ždiar, Spišské Hanušovce, SKI ŠTART Kežmarok,
- *Cykloturizmus* – Bike park SUN Bachledova, Spišská Belá – Tatranská Kotlina, Zlatná – Kežmarok – Vrbov, Ždiar – Osturňa – Spišské Hanušovce, Pieninská cesta : Červený Kláštor – Lesnica, Kežmarok – Levoča, Hrebeňovka Spišská Magura: Ždiar – Magurské sedlo,
- *Vodná turistika* - Pieniny – splav Dunajca, Dunajec Resort, Levočská dolina,
- *Spa a wellness turizmus* - Kúpele Červený Kláštor – Smerdžonka, Thermal Park Vrbov, Ski Jezersko – Bachledova Dolina, Resort Levočská Dolina, Skicentrum Strednica Ždiar,
- *Kulinársky turizmus* – turizmus miestnych kuchýň (Červený Kláštor, Levoča, Kežmarok, Ždiar, Spišský salaš),
- *Kongresový turizmus* - Ski Jezersko – Bachledova Dolina, Resort Levočská Dolina, Skicentrum Strednica Ždiar, Levoča, Kežmarok,
- *Pútnický turizmus* - Mariánska púť - najstaršie pútnické miesto východného Slovenska (Levoča).

Návštevnosť destinácie podporujú pravidelne organizované *podujatia* napríklad: letné festivaly remesiel a ľudového umenia, folklórne a divadelné predstavenia, gastronomické podujatia, Kežmarské výročné trhy, Európske ľudové remeslo (ELRO) – folklórny a remeselný festival, Levoča a púť na Mariánsku horu, Zamagurské folklórne slávnosti a prehliadka ľudového spevu, tanca, hier a zvykov Zamaguria (Dunajec v obci Červený Kláštor), Kultúrny festival ZOGROD (Maliarske sympóziu a vernisáž) a mnoho ďalších.

Oblasťná organizácia cestovného ruchu: SEVERNÝ SPIŠ - PIENINY

Severný Spiš Pieniny

Oblasťná organizácia bola založená 06. 02. 2012 (Register OCR 2018). K. 1. 4. 2018 mala 15 členov (Register OCR 2018; mapa 1, 2):

1. mesto Stará Ľubovňa	9. BGV, s.r.o.,
2. obec Chmeľnica	10. Chata Pieniny, s.r.o.
3. obec Nová Ľubovňa	11. PIENINY RESORT, s.r.o.
4. obec Hniezdne	12. Ľubovnianske múzeum - hrad
5. obec Vyšné Ružbachy	13. GURMEN, s.r.o.
6. obec Lechnica	14. Norbert Frank – EUROINF TATRY - Salaš u Franka
7. obec Lesnica	15. Sorea, spol. s.r.o.
8. obec Litmanová	

S organizáciou ďalej spolupracujú:

- Chata Čučoriedka Litmanová
- Limo Špes s.r.o.
- AGROKARPATY, s.r.o. Plavnica.

Partnermi OOCR Severný Spiš – Pieniny sú: Ministerstvo dopravy a výstavby Slovenskej republiky, portál www.slovakia.travel.sk, KOČR SVS, Oblastná organizácia cestovného ruchu Horný Zemplín a Horný Šariš, OOCR Región Vysoké Tatry, OOCR TATRY - SPIŠ – PIENINY, OOCR „ŠARIŠ“ – BARDEJOV, OOCR Vysoké Tatry – Podhorie, Občianske združenie ZAOSTRI NA RODINU - združenie na podporu tradičnej rodiny, MARMON, s. r. o.- Mestská agentúra cestovného ruchu a regionálneho rozvoja a Hotel Família v Starej Ľubovni.

Orgánmi združenia sú: valné zhromaždenie, predstavenstvo, dozorná rada a výkonný riaditeľ (Register OCR 2018). Manažment organizácie reprezentujú:

- Predseda predstavenstva, ktorým je od 06. 02. 2012 Mary Ann Gurega,
- Podpredseda predstavenstva, ktorým je 18. 12. 2014 PhDr. Ľuboš Tomko,
- Výkonný riaditeľ – od 01. 05. 2015 Ing. Erika Šalatová (Register OCR 2018).

Hlavným cieľom OOCR: SEVERNÝ SPIŠ - PIENINY posilňovanie značky turistickej destinácie a propagácia ponuky turistických produktov. Okrem toho organizácia investuje do obnovy a rozširovania infraštruktúry.

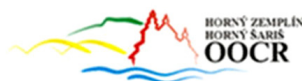
Medzi kľúčové **formy turizmu** v destinácii patria:

- *Kultúrny turizmus* - Ľubovniansky hrad (Ľubovnianske múzeum, Skanzen, Stredoveký vojenský tábor, Dom Ľubovnianskeho mešťana), Drevený kostolík z Matysovej (Národná kultúrna pamiatka), Nestville Park Hniezdne (expozícia tradičných remesiel a liehovarníctva), Medzinárodné sochárske sympóziu vo Vyšných Ružbachoch, Stará Ľubovňa
- *Pešia turistika* – Červený Kláštor, Lesnica, Litmanová, Vyšné Ružbachy, Ľubovnianske Kúpele,
- *Lyžiarsky turizmus* – Vyšné Ružbachy, Litmanová, Ľubovnianske kúpele, Červený Kláštor, Lesnica,
- *Cykloturizmus* – Lesnica, Ľubovnianske kúpele, Lesnica, Červený Kláštor,
- *Spa a wellness turizmus* - Ľubovnianske Kúpele, Kúpele Červený Kláštor-Smerdžonka,
- *Vodný turizmus* – rafting, plte, kajakový turizmus - Červený Kláštor,
- *Kulinársky turizmus* – turizmus miestnych kuchýň (Salaš u Franka, Chata Pieniny, Červený Kláštor, Stará Ľubovňa),
- *Kongresový turizmus* – Lesnica, Stará Ľubovňa, Červený Kláštor,
- *Pútnický turizmus* - Hora Zvir (gréckokatolícke pútnické miesto zjavenia Panny Márie v Litmanovej).

Návštevnosť destinácie podporujú pravidelne organizované **podujatia** napríklad: Hradné slávnosti, Svätajánska hviezdna noc v stredovekom vojenskom tábore (Stará Ľubovňa), Cyrilometodské slávnosti pod hradom Ľubovňa, Legendy ožívajú (Stará Ľubovňa), Hrad-

ný muzikál s pesničkami - Soľ a láska nad zlato (Stará Ľubovňa), GASTRO FESTIVAL na Salaši u Franka, Slávnosti kultúry Lemkov – Rusínov (Červený Kláštor), Lackovský košík (Hniezdne), Ružbašské trhy folklóru (Vyšné Ružbachy), Sladký deň medu (Ľubovnianske múzeum), „Slzičky sv. Vavrinca – Perzeydy“ (pozorovanie hviezdnej oblohy a padajúcich hviezd v stredovekom vojenskom tábore v Starej Ľubovni), Cyklopátranie - Malý Lipník, Medzinárodný bridžový turnaj grófa Jána Zamoyského (Ľubovnianske múzeum), Stretnutie Goralov v Pieninách, Nestville Chopper Fest, Malý pieninský maratón - memorál Bohuša Ježíka, Medzinárodný Pieninský horský DUATLON LESNICA - SZCZAWNICA a 5. ročník pretekov - CYKLO-CROSS COUNTRY a celý rad ďalších.

Oblasťná organizácia cestovného ruchu: HORNÝ ZEMPLÍN A HORNÝ ŠARIŠ

Oblasťná organizácia bola založená 24. 02. 2012 (Register OCR 2018). K. 1. 4. 2018 mala 14 členov (Register OCR 2018; mapa 1, 2):

1. mesto Humenné	9. KAISAR, s.r.o., Hotel Alibaba
2. mesto Vranov nad Topľou	10. Detské rekreačné zariadenie VIHORLAT
3. mesto Snina	11. Anna Volochová - ASTON
4. mesto Medzilaborce	12. I & J Company s.r.o.
5. obec Malá Domaša	13. MS systém s.r.o. - Hotel Karpatia
6. obec Bžany	14. AGROTRADE ZELENÁ LAGÚNA s.r.o.,
7. obec Zemplínske Hámre	Hotel Zelená Lagúna.
8. mesto Stropkov	

S organizáciou ďalej spolupracujú:

Informačné centrá:

- Zákaznícke a informačné centrum Humenné:
- Turisticko-informačné stredisko Medzilaborce
- Turisticko-informačná kancelária Snina pri CA UNITUR
- Mestské informačné centrum Vranov nad Topľou

Organizácie zamerané na rozvoj cestovného ruchu:

- Klub vojenskej histórie Beskydy, Hudcovce
- Karpatské drevené cerkvi, n.o - Ing. Daniela Galandová, Snina
- Detská organizácia Fénix, o.z., Snina.

Partnermi OOCR Horný Zemplín a Horný Šariš: Ministerstvo dopravy a výstavby Slovenskej republiky, portál www.slovakia.travel.sk, KOČR SVS, OOCR Severný Spiš – Pieniny, OOCR Región Vysoké Tatry, OOCR TATRY - SPIŠ – PIENINY, OOCR Vysoké Tatry – Podhorie.

Orgánmi združenia sú: valné zhromaždenie, predstavenstvo, dozorná rada a výkonný riaditeľ (Register OCR 2018). Manažment organizácie reprezentujú:

- Predseda predstavenstva, ktorým je od 24. 02. 2012 PhDr. Jana Vaľová,
- Podpredseda predstavenstva, ktorým je 24. 02. 2012 Ladislav Jurpák,
- Výkonný riaditeľ – od 01. 01. 2017 Mgr. Ingrida Lojanová (Register OCR 2018).

Hlavným cieľom OOCR: Horný Zemplín a Horný Šariš je posilňovanie značky turistickej destinácie a propagácia ponuky turistických produktov. Okrem toho organizácia investuje do obnovy a rozširovania infraštruktúry.

Medzi kľúčové **formy turizmu** v destinácii patria:

- *Kultúrny turizmus* - Kaštieľ v Stropkove, Vihorlatské múzeum Humenné, Expozícia ľudovej architektúry a bývania – skanzen (Múzeum Humenné), Renesančný kaštieľ v Humennom, národná kultúrna pamiatka súbor 27 drevených kostolíkov, Galéria Andrej Smolák (Snina), Klasicistický kaštieľ v Snine, Kamenná cesta Porta Rusica, Múzeum moderného umenia Andyho Warhola v Medzilaborciach, Galéria mesta Humenné, Múzeum v Zemplínskych Hámroch, Kaštieľ v Kamenici nad Cirochou, Hrad Jasenov, Hrad Brekov, Beskydský Panteón, Galéria miniatúr drevených chrámov (Ulič) a ďalšie.
- *Dark turizmus* – Vojsenské cintoríny z 1. svetovej vojny (Humenné, Snina, Medzilaborce, Osadné, Topoľa, Ulič, Svetlice, Stakčín, Hostovice, Palota, Výrava), Vojsko-historický náučný chodník Výrava, Židovský cintorín Snina,
- *Špecializovaný turizmus* - Park tmavej oblohy Poloniny, Astronomické observatórium a planetárium Kolonické sedlo, Vihorlatská hviezdáreň v Humennom
- *Zábavný turizmus* - ZOO park Stropkov, Mini skanzen Medzilaborce,
- *Vodný turizmus* – Malá Domaša, Biokúpalisko Sninské rybníky, Športovo-rekreačný areál Barnova rika v Zemplínskych Hámroch, kúpalisko Humenné, letné kúpalisko Vranov nad Topľou, Areál Pohody – rybníky Brestov, rekreačné stredisko Jazero L.A. (Lackovce), rekreačný areál Lysá Hora,
- *Jazdecký turizmus a hipoterapia* – Farma Hippospring (Ptičie), Animoterapeutické-jazdecké centrum (Snina), Ranč pod Sninským kameňom (Tímčová lúčka), Rekreačný a jazdecký dvor pod Vihorlatom (Kamienka),
- *Pešia turistika* – územie a jeho okolie má takmer 300 km turistických trás, možné ciele pešej turistiky: Národný park Poloniny, hrad Brekov, výstup na Vihorlat, Sninský kameň, Morské oko, Čertov kameň Medzilaborce, Humenský Sokol, roklina Komorského potoka, hrad Jasenov, Národná prírodná rezervácia Šimonka a Oblík, Skaly pod Pariakovou, mnohé jaskyne (Medvedia diera, Dúrna jaskyňa, Jasenovská hradná jaskyňa, Brekovská jaskyňa, Veľká a Malá Artajama),
- *Lyžiarsky turizmus* – Ski Park Chlmec (pri Humennom), Danová, Parihuzovce, Zámotov,
- *Cykloturizmus* – Cyklotrasa umenia (Medzilaborce, múzeum A. Warhola - Výrava - Hostovice - Pčoliné - Snina, kaštieľ), Medzinárodná cyklotrasa Zelený bicykel (Ruské sedlo - bývalá obec Ruské-Starina, hrádza - Stakčín - Kolonica - Ladomírov - Ubľa), Medzinárodná cyklotrasa Po stopách príhod dobrého vojaka Švejka (Laborecké sedlo, hraničný priechod do Poľska - Medzilaborce - Radvaň nad Laborcom - Humenné), Po sninskej úzkokoľajke (Snina, železničná zastávka mesto - Snina, kaštieľ - Zemplínske Hámre, kameňolom - Biele kamene - Snina, Vojský cintorín), Humenská cyklotrasa

(Humenné, kaštieľ - Starý most - Jasenov - Chlmec - Ptičie - Kamienka - Kamenica nad Cirochou – Hažín - Lackovce - Humenné, kaštieľ) a ďalšie.

- *Kongresový turizmus* - Vihorlatské osvetové stredisko Humenné (regionálna, informačná a vzdelávacia inštitúcia v oblasti osvetovej činnosti v regióne Humenné, Snina a Medzilaborce), Mestské kultúrne stredisko Medzilaborce, Mestský dom kultúry Vranov nad Topľou, Mestské kultúrne a osvetové stredisko Snina, Mestské kultúrne stredisko Humenné.

Návštevnosť destinácie podporujú pravidelne organizované *podujatia* napríklad: Švejkové pivné dni (Humenné), Vojensko-historické podujatie venované udalostiam 1. svetovej vojny (Hostovice), Dni mesta Vranov nad Topľou, Preteky okolo Domaše - amatérske cyklistické preteky, Medzinárodný festival populárnych rockových hudobných skupín Rock pod Kameňom a ďalšie.

Oblasťná organizácia cestovného ruchu: VYSOKÉ TATRY – PODHORIE

Oblasťná organizácia bola založená 8. 03. 2012 (Register OCR 2018). K. 1. 4. 2018 mala 13 členov (Register OCR 2018; mapa 1, 2):

1. Obec Veľká Lomnica	8. Obec Vernár
2. Obec Stará Lesná	9. Obec Kravany
3. Obec Mlynica	10. Forton Travel, s.r.o.
4. Obec Veľký Slavkov	11. Finerg International, s.r.o.
5. Obec Nová Lesná	12. Združenie cestovného ruchu Stará Lesná –
6. Obec Liptovská Teplička	Vysoké Tatry
7. Obec Štôla	13. GOLF INTERNATIONAL, s.r.o.

Orgánmi združenia sú: valné zhromaždenie, predstavenstvo, dozorná rada a výkonný riaditeľ (Register OCR 2018). Manažment organizácie reprezentujú:

- Predseda predstavenstva, ktorým je od 08. 03. 2012 Mgr. Peter Duda,
- Podpredseda predstavenstva, ktorým je 08. 03. 2012 Ing. Iveta Turkovičová,
- Výkonný riaditeľ – od 21. 06. 2013 Mgr. Peter Duda (Register OCR 2018).

Partnermi organizácie sú: Ministerstvo dopravy a výstavby Slovenskej republiky, portál, KOČR SVS, PPD Liptovská Teplička.

Hlavným cieľom OOCR: Vysoké Tatry – Podhorie je posilňovanie značky turistickej destinácie a propagácia ponuky turistických produktov. Okrem toho organizácia investuje do obnovy a rozširovania infraštruktúry.

Medzi kľúčové **formy turizmu** v destinácii patria:

- *Golfový turizmus* - Golfový areál BLACK STORK (Veľká Lomnica) – Lomnický golfový klub,
- *Zábavný turizmus* – Zoopark Wild Park Resort (Veľká Lomnica), AquaFun park Veľká Lomnica,

- *Kultúrny turizmus* - Liptovská Teplička - Stodolište (evidovaných 117 stodôl – zrubové domy), 419 zemiakových pivničiek v Lipovskej Tepličke, Evanjelický neoklasicistický kostol (z r. 1870) v Štôle, benediktínsky kláštor (Štôla), V katastri obce sú tiež evidované viaceré stredoveké osady a lokality súvisiace s baníckymi aktivitami (Borzov, Falštin), archeologické lokality v okolí obce Vernár (Šiance, jaskyne Vernarka, pod Barbolicou I., Pri starej skobe a i.)
- *Pešia turistika* – široká ponuka možností vysokohorskej turistiky v susediacom území Tatranského národného parku a Národného parku Nízke Tatry, Náučný chodník „Okolí Liptovskej Tepličky“, jaskyne Vernarka, Jaskyňa pod Barbolicou I. pri Vernári
- *Lyžiarsky turizmus* – početné lyžiarske strediská v zázemí (Vysoké a Nízke Tatry), Ski Vernár Studničky, SKI PARK Liptovská Teplička, bežecké trate v Štôle,
- *Cykloturizmus* – PRO BIKE AREA - prepojenie obcí Veľká Lomnica, Stará a Nová Lesná, Mlynica, Veľký Slavkov a Vysoké Tatry (projekt občianskeho združenia ProTatry),
- *Spa a wellness turizmus* – niekoľko wellness hotelov (Veľká Lomnica, Stará Lesná, Liptovská Teplička,
- *Kulinársky turizmus* – Salaš Mlynica (produkty z ovčieho mlieka),
- *Dark turizmus* – Vojenský cintorín v Štôle (II. svetová vojna), Pamätné miesto Tesnina a Dom pamätný (objekt bývalej základnej školy) v obci Vernár (II. svetová vojna),
- *Kongresový turizmus* – Veľká Lomnica (Hotel International**** ako súčasť golfového rezortu Black Stork, A PGA Golf Course a i.)

Návštevnosť destinácie podporujú pravidelne organizované *podujatia* napríklad: bežec-ký Memoriál Jána Stilla z Novej Lesnej na Hrebienok, tematické podujatia zamerané na golf (Golfový areál BLACK STORK vo Veľkej Lomnici ako Mediálny golfový turnaj, Detská letná golfová škola, tréningy juniorov, firemné akcie), Nohejbalový maratón v Novej Lesnej, Bartolomejský deň v Novej Lesnej, Novolesnianske kultúrne leto, festival folklórnych slávností Pod Kráľovou hoľou (Liptovská Teplička), Štôlska lyža (preteky v bežec-kom lyžovaní) a ďalšie.

Oblasťná organizácia cestovného ruchu: „ŠARIŠ“ – BARDEJOV

Oblasťná organizácia bola založená 07. 12. 2012 (Register OCR 2018). K. 1. 4. 2018 mala päť členov (Register OCR 2018; mapa 1, 2):

1. Mesto Bardejov
2. Mesto Svidník
3. Bardejovské kúpele a.s.
4. Adrián Lozák, s.r.o.
5. KTC Bardejov.

S organizáciou spolupracujú:

- Turisticko-informačná kancelária Bardejov
- Turistická informačná kancelária - mesta Bardejov v Bardejovských kúpeľoch

- Podduklianske osvetové stredisko (POS)
- Dobrovoľné združenie občanov - Klub slovenských turistov Beskyd Svidník

Orgánmi združenia sú: valné zhromaždenie, predstavenstvo, dozorná rada a výkonný riaditeľ (Register OCR 2018). Manažment organizácie reprezentujú:

- Predseda predstavenstva, ktorým je od 19. 11. 2012 Ing. Tamara Šatanková,
- Podpredseda predstavenstva, ktorým je 02. 09. 2015 RNDr. Vladimír Savčinský,
- Výkonný riaditeľ – od 19. 11. 2012 Ing. Radomír Jančošek (Register OCR 2018).

Hlavným cieľom OOCR: „ŠARIŠ“ – BARDEJOV je posilňovanie značky turistickej destinácie a propagácia ponuky turistických produktov. Okrem toho organizácia investuje do obnovy a rozširovania infraštruktúry.

Medzi kľúčové **formy turizmu** v destinácii patria:

- *Kultúrny turizmus* – historické centrum Bardejova (neskorogotická Bazilika minor sv. Egidia, stredoveká radnica, mestské obranné opevnenie a i.), Drevené kostolíky - cerkvi (Bodružal, Dobroslava, Havranec, Hunkovce, Korejovce, Krajné Čierne, Kurimka, Ladomirová, Medvedie, Miroľa, Nižný Komárnik, Príkra, Svidník - Nová Polianka, Šemetkovce, Vyšný Komárnik), Galéria Dezidera Millyho vo Svidníku, Národopisná expozícia v prírode SNM - Múzea ukrajinskej kultúry vo Svidníku, Múzeum ukrajinskej kultúry vo Svidníku
- *Dark turizmus* - Vojenské historické múzeum Svidník (pamiatky z II. svetovej vojny), pamätné miesta Karpatsko-duklianskej operácie, Údolie smrti, Pamätník Sovietskej armády vo Svidníku, Pamätník DUKLA, Socha armádneho generála Ludvíka Svobodu, Park vojenskej techniky pri Vojenskom múzeu Svidník, Cintorín padlých nemeckých vojakov z II. sv. vojny Hunkovce,
- *Pešia turistika* – Cesta hrdinov SNP, Čertižské sedlo, Lazová lúka, Grofňa a ďalšie
- *Lyžiarsky turizmus* – Regetovka, Makovica,
- *Cykloturizmus* – Okolím Svidníka, Drevené kostolíky východného Slovenska, Za minerálnymi prameňmi, „Na križovatke kultúr“, „Bardejov – Kurovské sedlo“, Makovická cyklotrasa, Pútnická cyklotrasa, Busovsko - Magurská cyklotrasa, Čergovská cyklotrasa, Raslavická cyklotrasa, Ondavská cyklotrasa, Hraničná cyklotrasa, Kupeľná cyklotrasa Bardejovské Kúpele – Krynica, Karpatská cyklistická cesta z Bardejova do Prešova, Hornozemplínska cyklomagistrála z Bardejova do Medzilaboriec, Šarišská cyklomagistrála z Bardejova do Sabinova, Okolo Tople,
- *Vodný a zábavný turizmus* – AquaRelax Svidník, Aquaruthenia Svidník, Boulderinová stena KAMIŇ,
- *Spa, wellness a medicínsky turizmus* – Bardejovské kúpele, AQUARUTHENIA Svidník, DOST dermatovenerologické oddelenie sanatórianeho typu,
- *Kongresový turizmus* – Bardejov, Bardejovské kúpele, Svidník,
- *Pútnický turizmus* - Gaboltov.

Návštevnosť destinácie podporujú pravidelne organizované *podujatia* napríklad: Bardejovský jarmok (v r. 2017 sa konal už jeho 667. ročník), Dukelský beh mieru, Rekonštrukcia bojov z II. sv. vojny v rámci oslobodenia Bardejova, Ľadové sochy na Radničnom námestí

v Bardejove, „Vivodzeňe kačura“ na Radničnom námestí v Bardejove – fašiangy spojené s prezentáciou tradícií, vystúpeniami folklórnych skupín, tradičná zabíjačka, Jazdecké preteky v parkúrovom skákaní (Bardejov), Kultúrne leto -Béla Kéle, Sochárske sympózium “ERA SCULPTURA a Medzinárodný maliarsky plenér “Bardejovská paleta“ v Bardejove, Medzinárodné hudobné leto v Bardejovských kúpeľoch a ďalšie.

Na území Prešovského samosprávneho kraja pôsobia ešte ďalšie dve OOCR, ktoré pôsobia mimo sledovaného územia (viď. mapa 2):

Oblasťná organizácia cestovného ruchu: REGIÓN ŠARIŠ

Oblasťná organizácia bola založená 12. 11. 2015 (Register OCR 2018). K. 1. 4. 2018 mala 11 členov (Register OCR 2018; mapa 1, 2):

1. Obec Drienica	7. BESNA, s.r.o.
2. Mesto Lipany	8. ADAMS – Hotel Šomka, s. r. o.
3. Mesto Prešov	9. MART-SK, s.r.o.
4. Mesto Sabinov	10. RegeGastro, s. r. o.
5. Mesto Veľký Šariš	11. Opáľové bane Libanka, s.r.o.
6. Obec Nižný Slavkov	

Orgánmi združenia sú: valné zhromaždenie, predstavenstvo, dozorná rada a výkonný riaditeľ (Register OCR 2018). Manažment organizácie reprezentujú:

- Predseda predstavenstva, ktorým je od 12. 11. 2015 Ing. Andrea Turčanová,
- Podpredseda predstavenstva, ktorým je 28. 02. 2017 Mgr. René Pavlík,
- Výkonný riaditeľ – od 12. 11. 2015 Mgr. Branislav Švorc PhD. (Register OCR 2018).

Hlavným cieľom OOCR: Región Šariš je posilňovanie značky turistickej destinácie a propagácia ponuky turistických produktov. Okrem toho organizácia investuje do obnovy a rozširovania infraštruktúry.

Oblasťná organizácia cestovného ruchu: REGIÓN VYSOKÉ TATRY

Oblasťná organizácia bola založená 17. 1. 2012 (Register OCR 2018). K. 1. 4. 2018 mala šesť členov (Register OCR 2018; mapa 1, 2):

1. Mesto Vysoké Tatry
2. Mesto Poprad
3. Obec Štrba
4. Združenie cestovného ruchu Vysoké Tatry
5. Tatry mountain resorts, a. s.
6. AQUAPARK Poprad, s.r.o.

Orgánmi združenia sú: valné zhromaždenie, predstavenstvo, dozorná rada a výkonný riaditeľ (Register OCR 2018). Manažment organizácie reprezentujú:

- Predseda predstavenstva, ktorým je od 31. 10. 2016 Michal Sýkora,
- Podpredseda predstavenstva, ktorým je 17. 01. 2012 Ing. Richard Pichonský,
- Výkonný riaditeľ – od 16. 05. 2017 Ing. Veronika Littvová (Register OCR 2018).

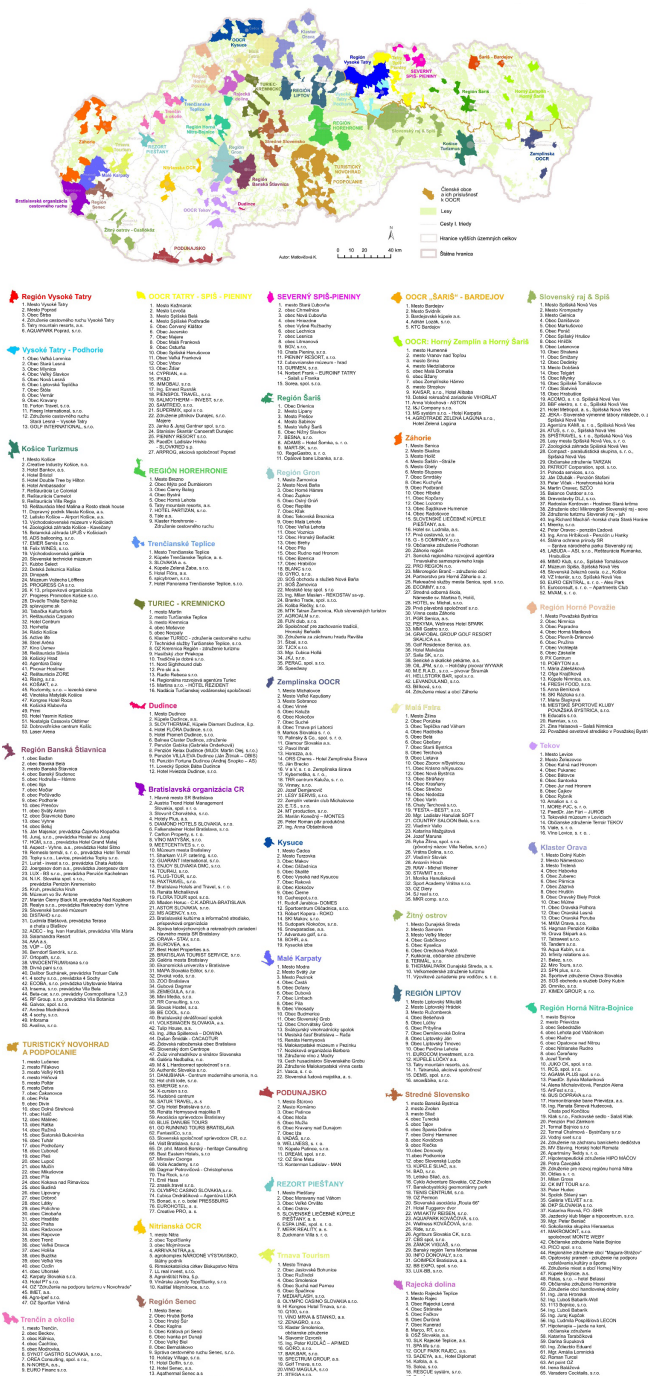
Hlavným cieľom OOCR Región Vysoké Tatry je zabezpečovanie marketingu, Public Relations (PR), realizácia a reprezentácia členov na účelových podujatiach, infocestách pre zahraničných partnerov, zahraničných novinárov a zástupcov cestovných kancelárií (Maťašovská 2016). V marci 2016 založila organizácia vlastnú cestovnú kanceláriu Region Tatry Travel, s.r.o. Jej cieľom je špecializovaný predaj produktov OOCR regiónu Vysokých Tatier na dvoch cieľových trhoch: v Spojenom kráľovstve a Izraeli. (Maťašovská 2016)

POUŽITÁ LITERATÚRA

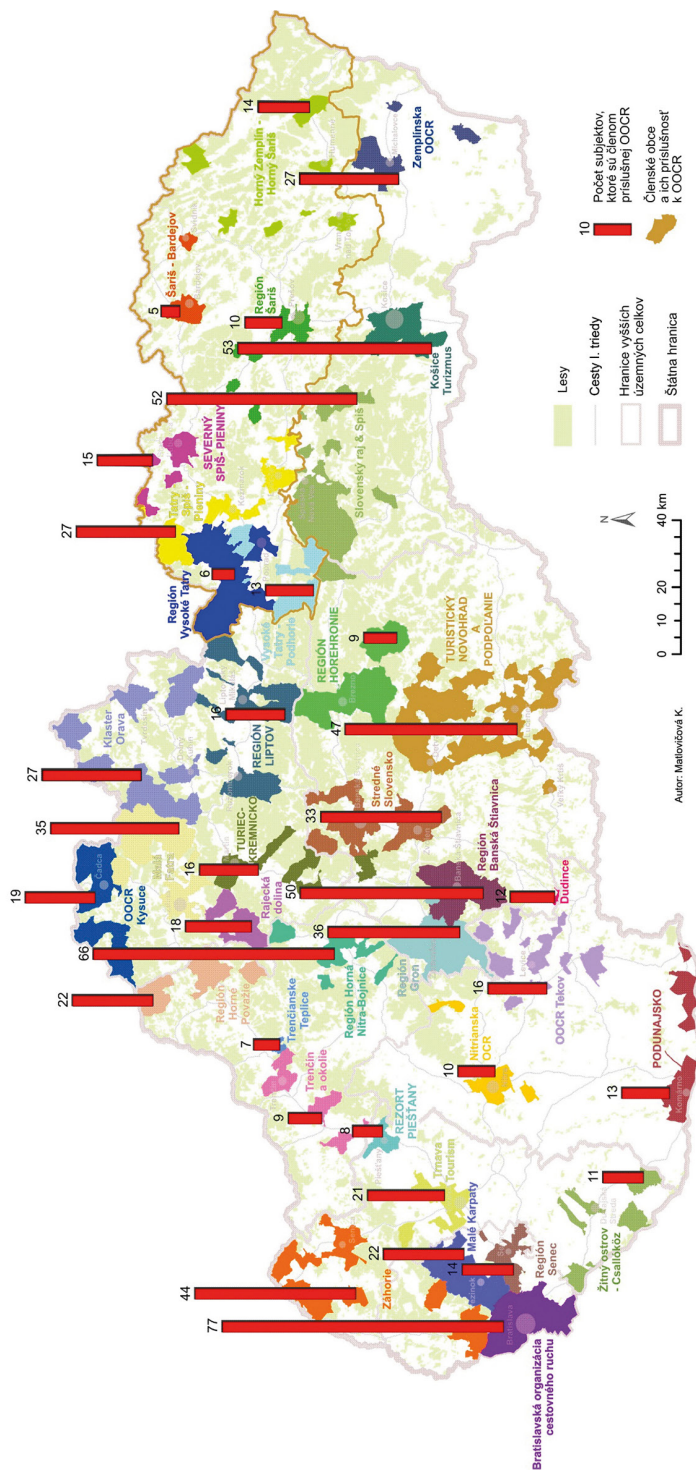
- HORNER S. SWARBROOKE J. (2003): *Cestovní ruch, ubytování a stravování, využití volného času*. Praha: Grada, ISBN 80-247-0202-9, 273 s.
- KOCR SVS (2016): Krajská organizácia Cestovného Ruchu Severovýchod Slovenska, výročná správa 2016. [Online], oficiálne stránky, dostupné na: <http://www.severovychod.sk/app/uploads/2015/01/Vy%CC%81roc%CC%8Cna%CC%81-spra%CC%81va-2016.pdf>, citované dňa: 10. 10. 2017
- KOCR SVS (2015): Krajská organizácia Cestovného Ruchu Severovýchod Slovenska, výročná správa 2015. [Online], oficiálne stránky, dostupné na: <http://www.severovychod.sk/app/uploads/2015/01/V%C3%BDro%C4%8Dn%C3%A1-spr%C3%A1va-2015.pdf>, citované dňa: 10. 10. 2017
- MDaV (2017): Ministerstvo dopravy a výstavby Slovenskej republiky, Sekcie cestovného ruchu. Oficiálne stránky. [Online], oficiálne stránky, dostupné na: www.telecom.gov.sk/index/index.php?ids=81190, citované dňa: 11. 10. 2017
- MATLOVIČOVÁ K. (2017): Organizácie destinačného manažmentu v slovenských regiónoch (DMO). Kapitola: 6. , s. 239-249. In Michalko., M, Demková L., Buczek-Kowalik M., Mitura T. (eds): *Komplexná analýza potenciálu rozvoja vidieckeho cestovného ruchu v regióne Poľsko-Slovenského pohraničia*. Rzeszow 2017, ISBN 978-83-7996-489-5, 278 s.
- MATLOVIČOVÁ K., MATLOVIČ R. (2017): *Destinačný marketing pre geografov*. Prešovská univerzita v Prešove, ISBN: 978-80-555-1892-3, prvé vydanie, 275 s. (učebnica). Dostupné v PDF na: <http://www.unipo.sk/fakulta-humanitnych-prirodných-vied/geografia/pracovnici/matlovicova/pp>
- MATLOVIČOVÁ K., MIHÁL O. (2017): Stratégia rozvoja mesta Kolín nad Rýnom založená na budovaní značky. Cologne development strategy based on the branding, *Acta Geographica Universitatis Comenianae*, Vol. 61, 2017, No. 2, pp. 161-182
- MATLOVIČOVÁ K., HUSÁROVÁ M. (2017): Heritage marketing a možnosti jeho využitia pri rozvoji turistickej destinácie. Prípadová štúdia hradu Čičva. *Folia Geographica* 2017, Vol. 59, No 1, pp. 5-35

- MATLOVIČOVÁ K., KOLESÁROVÁ J., MATLOVIČ R. (2016): Vybrané teoretické aspekty destinačného marketingu založeného na participácii marginalizovaných komunít. In: *Hotelnictví, turizmus a vzdělávání: sborník recenzovaných příspěvků z 8. ročníku mezinárodní vědecké konference*, Praha: Vysoká škola hotelová, ISBN 978-80-87411-75-9. - S. 128-143
- MATLOVIČOVÁ K., KOLESÁROVÁ J., MATLOVIČ R. (2016): PRO-POOR turizmus ako nástroj rozvoja marginalizovaných komunít (příklad obce Spišský Hrhov). pp.: 199-228 in Michálek A., Podolák P. (2016): *Regióny chudoby na Slovensku*, Geografický ústav SAV, ISBN: 978-80-89580-12-5, 241 s.
- MATLOVIČOVÁ K., KLAMÁR R., MIKA M. (2015): *Turistika a jej formy*. Prešovská univerzita v Prešove, Fakulta humanitných a prírodných vied, ISBN: 978-80-555-1530-4, 550 s. (učebnica)
- MATLOVIČOVÁ K. (2015): *Značka územia*. Prešovská univerzita v Prešove, Fakulta humanitných a prírodných vied, ISBN: 978-80-555-1529-8, 320 s. (učebnica)
- MAŤAŠOVSKÁ L. (2016): Tatry budú mať vlastnú cestovnú agentúru. *Korzar Spiš*, 26. 1. 2016, [Online], dostupné na: <https://spis.korzar.sme.sk/c/8125999/tatry-budu-mat-vlastnu-cestovnu-agenturu.html>, citované: 2. 8. 2017
- MORRISON A. M. (2013): *Marketing and managing tourism destinations*. Routledge, NY, ISBN: 978-0-415-67250-4, 596 s.
- REGISTER OCR (2018): Register krajských a oblastných organizácií cestovného ruchu, Ministerstvo dopravy a výstavby Slovenskej republiky. [Online], oficiálne stránky, dostupné na: www.telecom.gov.sk/index/index.php?ids=117861, citované dňa: 1. 4. 2018
- REGISTER ZZPO (2017): záujmových združení právnických osôb, Ministerstvo vnútra Slovenskej republiky, sekcia verejnej správy, www.minv.sk
- SVS (2017): *Krajská organizácia cestovného ruchu Severovýchod Slovenska*. [Online], oficiálne stránky, dostupné na: www.severovychod.sk
- UNWTO (2007): *A Practical Guide to Tourism Destination Management*. UNWTO, Madrid, ISBN: 978-92-844-1243-3, 150 s.
- ZÁKON (91/2010): *Zákon o podpore cestovného ruchu č. 91/2010 Z. z.* [online] dostupné na: www.zakonypreludi.sk/zz/2010-91, citované: 11. 3. 2017

Mapa 1 Oblastné organizácie cestovného ruchu na Slovensku
Stav k 1. 4. 2018, Zdroj dát: Register OCR (2018)

Mapa 2 Oblastné organizácie Slovensku a počet ich členov. Stav k 1. 4. 2018

SLOVENSKO-POLSKÉ POHRANIČIE V KONTEXTE ROZVOJA VIDIECKEHO CESTOVNÉHO RUCHU

Recenzenti: Dr. Tetiana Bozhuk Assoc. Prof.
prof. RNDr. Robert Ištók, PhD.
Doc. PhDr. Martin Javor, PhD.

Editori: RNDr. Vincent Sedlák, PhD.
Mgr. Miloslav Michalko, PhD.

Vydavateľ: Instytut Rozwoju Miast i Regionów
ul. Targowa 45, 03-728 Warszawa, Polska
www.irm.krakow.pl

Sadzba: Ing. Stanislav Kurimai
Vydanie: prvé
Rozsah: 446 strán
Format: B5
Tlač: elektronická publikácia

Publikácia neprešla jazykovou úpravou. Za obsah kapitol zodpovedajú autori.

Warszawa–Kraków 2019

ISBN 978-83-65105-34-9

„Financované z Európskeho fondu regionálneho rozvoja,
Program INTERREG V-A PL-SK 2014 - 2020,
v rámci projektu č. PLSK.03.01.00-SK-0083/16, s názvom
„Moderné vzdelávanie bez hraníc otvára vidiek podnikaniu“

Instytut Rozwoju Miast i Regionów
ul. Targowa 45, 03-728 Warszawa, Polska
www.irm.krakow.pl

ISBN 978-83-65105-34-9

